

หัวข้อวิทยานิพนธ์ “แท็กซี่”: กระบวนการเข้าสู่อาชีพและประสบการณ์ชีวิตประจำวัน
 (“Cab Driver”: The Process of entering the occupation and everyday life experience)
ชื่อผู้เขียน นางสาว ณัฐจรี สุวรรณภักดิ์
 (Miss Natcharee Suwannaput)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร. พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพิพงษ์
ปี 2546

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “แท็กซี่” : กระบวนการเข้าสู่อาชีพและประสบการณ์ชีวิตประจำวัน มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์จริงในชีวิตของคนกลุ่มหนึ่งที่ทำอาชีพขับแท็กซี่จากสายตาหรือมุมมองของเขาเอง โดยมีประเด็นคำถามเบื้องต้นคือ คนกลุ่มนี้เข้าสู่อาชีพขับแท็กซี่ได้อย่างไร อะไรทำให้พวกเขาตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ และยังคงทำอยู่จนทุกวันนี้ และเมื่อเข้าสู่อาชีพแล้วมีสถานการณ์ใดที่เป็น “ปัญหา” หรือที่ต้องคิดคำนึงถึงในชีวิตการทำงานประจำวัน และพวกเขามีวิธีตีความและกำหนดวิธีการจัดการอย่างไร เพื่อที่จะทำให้ชีวิตการทำงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น โดยใช้ทฤษฎีการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์เป็นกรอบการวิเคราะห์ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า คนขับแท็กซี่มีช่องทางการเข้าสู่อาชีพจากการแนะนำชักชวนของญาติพี่น้อง เพื่อน และคนบ้านเดียวกันที่ทำอาชีพขับแท็กซี่อยู่ก่อน โดยการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพเป็นผลมาจากกระบวนการคิด การเลือกสรร การชั่งตวงทางเลือกระหว่างงานอาชีพที่ทำอยู่ และอาชีพขับแท็กซี่ ที่พบว่าอาชีพแท็กซี่ให้ภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกับภาพงานในอุดมคติมากกว่า คือ เป็นงานที่รายได้ดี ได้เป็นรายวัน เป็นงานที่อิสระ และน่าจะเป็นงานที่ “สบาย” จึงนำไปสู่การตัดสินใจทดลองเข้าสู่อาชีพขับแท็กซี่ และตัดสินใจจะทำอาชีพนี้ต่อไป เมื่อพบว่าประสบการณ์จริงให้ภาพที่สอดคล้องกับภาพความคิดเกี่ยวกับอาชีพขับแท็กซี่ที่มีมาก่อนหน้า

ในการดำเนินชีวิตการทำงานประจำวัน คนขับแท็กซี่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาที่ต้องคิดคำนึงถึง และต้องจัดการ ที่สำคัญได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับผู้โดยสารและปัญหาเกี่ยวกับ “ความเสี่ยง” ในการทำงานรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความเสี่ยงต่อการถูกจี้ปล้น การถูก “ซัดดาบ” ค่าโดยสาร การถูก “รีดไถ” จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการเกิดอุบัติเหตุและความเจ็บป่วย/โรคจากการทำงานซึ่งพวกเขาจะต้องหาวิธีการจัดการ โดยส่วนหนึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ได้เรียนรู้มาจาก “รุ่นพี่” และเพื่อนคนขับแท็กซี่ ทั้งด้านความคิด ความเชื่อ ทักษะ และวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ รวมทั้งจากการมีประสบการณ์ด้วยตนเอง ที่จะถูกนำมาสร้างความหมายและปรับใช้ตามสถานการณ์

ส่วนประเด็นที่ว่า เงื่อนไขใดที่ทำให้พวกเขายังคงทำอาชีพนี้จนกระทั่งปัจจุบัน พบว่าเป็นเพราะการมองว่าอาชีพขับแท็กซี่เป็นงานที่อิสระ รายได้ “ดี” และได้เป็นรายวัน รวมทั้งการประเมินตนเองทั้งในแง่ความรู้และอายุ ที่เป็นข้อจำกัดในการหางานใหม่ และการที่ยังหางานใหม่ที่ดีกว่าไม่ได้ แต่ส่วนใหญ่ก็มองชีวิตการทำงานในอนาคตไว้ว่าจะขับแท็กซี่ไปอีกระยะเวลาหนึ่งเพื่อที่จะเก็บเงินแล้วกลับไปใช้ชีวิตที่บ้านต่างจังหวัด ขณะที่ก็มีเพียงส่วนน้อยที่คิดจะขับแท็กซี่ไป “จนตาย”

Abstract

The study of “Cab Driver: The Process of entering the occupation and everyday life experience” was aimed at studying the thought and experiences of the cab drivers in order to understand how they entered the occupation, how they lived their everyday life, and what was their future plan. Symbolic interactionism was used as a main theoretical framework. Qualitative method was employed and depth interview was mainly used for data collection. Fourteen cab drivers were selected as key informants.

The study found that most cab drivers entered this occupation with informative support from their friends and kins who were cab drivers. The major conditions leading to the decision to “give a trial” were positive image of occupation: “good” and daily income, autonomous and “easy” job. Following the decision to continue when felt that the image and real experience were consistent.

In everyday working life, cab driver had two main concerns of which he had to manage: passenger and risk. Social experiences from interaction with peer cab drivers and direct experiences were utilized in interpretation and evaluation of line action to cope with particular situation.

Regarding the future occupation, most cab drivers planed to continue the same occupation to have enough saving and would return home and lived “simple life”. Only a few planed to be a “cabby” forever!